

Oponentský posudek na bakalářskou práci Žofie Chudobové Románská sakrální architektura Prahy a okolí v uměleckohistorických a archeologických pramenech

Na samém počátku je třeba říci, že zpracovávané téma se vyznačuje řadou úskalí, z nichž vyčnívá jednak rozsah materiálu a velké množství nezbytné literatury a dále náročné zpracování výsledků a závěrů předpokládaných analýz. V určitém kontrastu k šíři tématu je i náročnost a komplikovanost dospění k novým poznatkům.

Právě z těchto skutečností vyplývají některé nedostatky práce. Šíře citované literatury (i když to samozřejmě není kompletní literatura k tématu) autorce nedovolila v odkazech uvést vždy ten konkrétní pramen, který přináší ty klíčové informace.

Zpracovaná tabulka a katalog pojednávaných staveb jsou přínosem práce; zde ale trochu postrádám zamyšlení nad strukturou a řazením jednotlivých staveb. Řazení podle pražských částí je logické, už méně však řazení v rámci těchto oddílů. Není totiž ani chronologické (což při našich znalostech detailní chronologie ani není možné), ani abecední nebo přihlížející k významu jednotlivých staveb. Při jednotlivých výčtech staveb bych přivítal důsledné uvádění názvů staveb s jejich příslušností k jednotlivým pražským městům, což napomáhá k okamžité identifikaci stavby zejména v případech stejných zasvěcení. Tu sice nahrazuje uvedení čísla stavby v katalogu, ale jednoznačnou orientaci v prostoru to ztěžuje. Evidence archeologického výzkumu v tabulce je pro další bádání významná, sumarizace jeho výsledků je ale někdy nepřesná. Například u staroměstských kostelů sv. Kříže a sv. Linharta je uvedeno, že výzkum nevyloučil existenci staršího předchůdce, což je konstatování sporné – snad by bylo vhodnější uvést, že starší stavby nezaznamenal. Naopak u novoměstského sv. Klimenta není v tabulce uvedeno, že výzkum staršího předchůdce jednoznačně doložil (v katalogu je starší fáze zmíněna). Sporná je i úvaha o možnosti existence starší stavební fáze u kostela sv. Jana Na bojišti, když tato svatyně patří k výjimečným příkladům stavby, jejíž vybudování je zachyceno v písemných pramenech.

Práce někdy budí dojem, že je vytvořena poněkud živelně, bez hlubšího promyšlení své struktury a základní problematiky. Jsem si ale vědom, že tato připomínka se vztahuje spíše k příspěvku jakési vyšší kategorie, než je práce bakalářská. Možná to souvisí i s tím, že práce si podle úvodního zadání klade poněkud vyšší cíle, než se jí podařilo naplnit. Dá se říci, že předložená práce je poněkud nevyvážená, některé skutečnosti jsou zmíněny v podstatě jen letmo, některé údaje postrádám. V souvislosti s relativně nedávnými objevy by bylo vhodné i malé zamyšlení nad otázkou dřevěných sakrálních staveb.

Autorka se nevyvarovala i relativně častých nepřesností v katalogových údajích, někdy se jedná o víceméně drobné nedostatky, jiná opomenutí jsou ale závažnější. Například u vyšehradského kostela sv. Vavřínce je popsána až jeho druhá stavební fáze a starší centrála je zamlčena, byť v literatuře jsou uvedeny práce, které jí jsou věnovány.

Celkově práce budí dojem, že postrádá hlubší, soustředěný ponor do problematiky a plyne více jen po jejím povrchu. Přiznávám, že nejsem detailně informován o nárocích bakalářské práce a díky svému věku a zkušenostem mám tendenci preferovat vyšší nároky na předložené dílo. Nicméně jsem přesvědčen, že práce dokládá schopnosti zpracování tématu s velmi obšírnou literaturou i orientaci v něm. Za přínosné považuji i zpracování katalogu staveb a tabulky v textu, hodnotící jednotlivé stavby a okolnosti jejich existence. Zvláště nadhozenou úvahu o pravděpodobnosti existence možných starších předchůdců dochovaných či známých románských staveb považuji za příklad směru dalšího bádání v těchto otázkách. Práce se nesoustřeďuje na úzce vymezené téma a dotýká se i další související problematiky – logicky je nastíněn i vývoj pražského podhradí v románském období a pozornost je věnována i pražským románským domům. Bakalářskou práci proto pokládám za obhajitelnou a z důvodů její konstatované nevyváženosti a místy určitého povrchního přístupu navrhuji hodnotit stupněm dobrá.

V Praze 24. 8. 2023
PhDr. Zdeněk Dragoun

